

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Verificatieprotocol duurzaamheid biomassa – Aantonen van REDII- duurzaamheid voor SDE en EU-ETS

*In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat
januari 2023 versie 3.0*

*>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal Ondernemen*

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Toepassing van REDII-duurzaamheidseisen binnen SDE en EU-ETS	6
2.1 Duurzaamheidseisen in REDII	6
2.2 Toepassing van REDII-duurzaamheidseisen bij installaties die SDE ontvangen	8
3. Aantonen van duurzaamheid van biomassa	11
3.1 Definitie van een levering biomassa	11
3.2 Aantonen van duurzaamheid van een levering biomassa	11
3.3 Uitzondering voor het toestaan van verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs (alleen van toepassing voor de SDE)	12
3.4 Administratie ten behoeve van de verificaties	15
4. Eisen aan de verificatieprocedures ten behoeve van de CJV	16
4.1 Stap 1: Planning en risicoanalyse	17
4.2 Stap 2: Ontwikkeling verificatieplan	18
4.3 Stap 3: Uitvoering	23
4.4 Stap 4: Conclusie en rapportage	24
5. Eisen aan conformiteitsbeoordelingsinstanties	26
5.1 Algemene eisen aan CBI's	26
5.2 Competentievereisten voor verificateurs	27
6. Begrippen	29
7. Referenties	31
Bijlage 1 Toelichting op relevante normatieve ISO-standaarden	32

1. Inleiding

Vanaf 1 januari 2022 gelden duurzaamheidseisen voor een groot aantal categorieën installaties die met SDE-subsidie energie produceren uit biomassa. Energie die met deze installaties wordt geproduceerd komt alleen voor SDE-subsidie in aanmerking indien de daarvoor gebruikte biomassa voldoet aan vastgestelde duurzaamheidseisen. De duurzaamheidseisen gelden voor SDE-beschikkingaanvragen van na 21 december 2018. Bedrijven die (hout)pellets inzetten voor energieproductie gebruiken niet dit onderliggend verificatieprotocol, maar het 'Verificatieprotocol duurzaamheid biomassa in pelletinstallaties – aantonen van duurzaamheid voor SDE en EU-ETS'.

Vanaf 1 januari 2023 gelden voor bedrijven die vallen onder het Europese emissiehandelssysteem (EU-ETS) en die bepaalde typen biomassa verbranden eveneens duurzaamheidseisen als zij deze biomassa willen rapporteren met een nul-emissie.

Bedrijven die voor de SDE-subsidie en/of voor het EU-ETS duurzaamheid moeten aantonen, moeten voor iedere levering biomassa aantonen dat deze voldoet aan de van toepassing zijnde duurzaamheidseisen uit REDII. Dat kan door gebruik te maken van door de Europese Commissie voor REDII erkende certificatieschema's, en voor de SDE in een aantal gevallen door het uitvoeren van verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs. De door de energieproducent of het EU-ETS bedrijf, verzamelde duurzaamheidsinformatie wordt gecontroleerd door een conformiteitsbeoordelingsinstantie (CBI) die door de minister voor Klimaat en Energie voor dit verificatieprotocol is erkend. De bevindingen van deze conformiteitsbeoordeling legt de CBI vast in de Conformiteitsjaarverklaring (CJV).

De door de CBI ondertekende CJV kan door het bedrijf worden gebruikt voor zowel de SDE-subsidieverstrekking als de EU-ETS-monitoringverplichting. Voor de SDE-subsidieverstrekking overlegt de energieproducent de CJV aan RVO. Voor het EU-ETS-emissieverslag bepaalt de inhoud van de CJV welke biomassa mag worden gerapporteerd met een nul-emissie.

Dit verificatieprotocol beschrijft de eisen aan het verificatieproces ten behoeve van de CJV. Daarnaast beschrijft het de eisen aan het verificatieproces ten behoeve van verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs (voor de SDE). Ook beschrijft het de eisen aan CBI's en aan hun werkwijze.

Let op: in dit protocol worden bedrijven die duurzaamheid van biomassa moeten aantonen aangeduid als *energieproducenten*. Omwille van de leesbaarheid van dit protocol wordt met *energieproducenten* in dit protocol ook bedoeld: EU-ETS-bedrijven die biomassa verbranden.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de duurzaamheidseisen in de Europese Richtlijn Hernieuwbare Energie (REDII), en geeft aan hoe deze zich verhouden tot de duurzaamheidseisen in het kader van SDE en tot EU-ETS.

Hoofdstuk 3 gaat over de duurzaamheidsinformatie die een energieproducent beschikbaar moet hebben voor de verificatie ten behoeve van de CJV, en – in een aantal gevallen – voor verificatie van individuele biomassaleveringen met alternatief bewijs.

Hoofdstuk 4 specificeert de randvoorwaarden en eisen die gelden voor de procedures bij verificatie ten behoeve van de CJV.

Tenslotte specificeert hoofdstuk 5 de eisen voor CBI's die deze verificaties uitvoeren.

Toelichting bij versie 3.0 van dit protocol

Versie 3.0 van dit verificatieprotocol vervangt versie 2.0. In versie 3.0 zijn nieuw opgenomen de eisen die gelden voor de verificatie en de CJV ten behoeve van EU-ETS. Daarnaast zijn voor het aantonen van duurzaamheid van biomassa voor de SDE enkele wijzigingen doorgevoerd: 'alternatief bewijs' mag nu ook worden gebruikt door gecertificeerde allesvergieters, en er zijn aanpassingen in de vermogensgrens van installaties die duurzaamheid moeten aantonen voor de SDE. Het document is bruikbaar voor verificatie van ingezette leveringen vanaf 1 januari 2023.

Documentgeschiedenis

Verificatieprotocol biomassa die voor SDE moet voldoen aan de RED-II eisen. Januari 2022. Versie 1.0

Verificatieprotocol biomassa die voor SDE moet voldoen aan de RED-II eisen. Januari 2022. Versie 2.0

2. Toepassing van REDII-duurzaamheidseisen binnen SDE en EU-ETS

Dit hoofdstuk gaat in op de duurzaamheidseisen in de Europese Richtlijn Hernieuwbare Energie (REDII), en legt uit wanneer deze binnen de SDE van toepassing zijn op verschillende soorten biomassa. Paragraaf 2.1 benoemt de achtergrond en inhoud van de duurzaamheidseisen in REDII. Paragraaf 2.2 vat samen voor welke typen biomassa duurzaamheidseisen gelden binnen de SDE. Ook gaat deze paragraaf in meer detail in op de categorieën biomassa-installaties die voor SDE-subsidie in aanmerking komen, en op welke wijze de duurzaamheidseisen hierop van toepassing zijn. Informatie over welke duurzaamheidseisen van toepassing zijn op EU-ETS installaties, is te vinden op de website van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa): www.emissieautoriteit.nl.

2.1 Duurzaamheidseisen in REDII

De herziene *Europese Richtlijn Hernieuwbare Energie* (REDII) bepaalt dat duurzaamheidseisen gelden voor biomassa die wordt gebruikt voor energieproductie wanneer daarbij sprake is van subsidie of een andere vorm van financiële ondersteuning. Dit is in Nederland het geval bij energieproducenten met installaties boven in de SDE vastgestelde vermogensgrenzen en die SDE-subsidie ontvangen op basis van een beschikingsaanvraag van na 21 december 2018, de publicatiedatum van de REDII. Daarnaast gelden duurzaamheidseisen voor installaties die vloeibare biomassa gebruiken en SDE-subsidie ontvangen, ongeacht het vermogen van de installatie en de datum van de SDE-beschikingsaanvraag.

Tot slot gelden de duurzaamheidseisen uit REDII voor energieproducenten die vallen onder EU-ETS en duurzaamheid moeten aantonen van de biomassa die zij gebruiken.

Deze paragraaf licht de duurzaamheidseisen uit REDII toe.

Definities in REDII

'**Biomassa**' is in REDII gedefinieerd als de biologisch afbreekbare fractie van producten, afvalstoffen en residuen van biologische oorsprong uit de landbouw, met inbegrip van plantaardige en dierlijke stoffen, de bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, met inbegrip van de visserij en de aquacultuur, alsmede de biologisch afbreekbare fractie van afval, met inbegrip van industrieel en huishoudelijk afval van biologische oorsprong.

De Nederlandse overheid gebruikt sinds 2020 veelal de term '**biograndstoffen**' in plaats van biomassa. In dit Verificatieprotocol wordt de term biomassa aangehouden, omdat dit in lijn is met de terminologie zoals die in REDII en EU-ETS wordt gebruikt.

'**Biomassabrandstoffen**' zijn in REDII gedefinieerd als gasvormige of vaste brandstoffen die uit biomassa worden geproduceerd. '**Vloeibare biomassa**' is uit biomassa geproduceerde vloeibare brandstof voor andere energiedoeleinden dan vervoer, waaronder elektriciteit, verwarming en koeling.

N.B. De REDII-duurzaamheidseisen gelden ook voor '**biobrandstoffen**', dat wil zeggen uit biomassa geproduceerde vloeibare en gasvormige brandstof voor vervoer. Deze vallen buiten de scope van dit Verificatieprotocol.

Duurzaamheidseisen

De duurzaamheidseisen in REDII verschillen per type biomassa. De REDII onderscheidt vier typen biomassa:

1. agrarische biomassa, dat wil zeggen biomassa afkomstig van landbouw;
2. bosbiomassa, dat wil zeggen biomassa afkomstig uit bosbouw (inclusief reststromen);
3. agrarische reststromen, organische reststromen afkomstig van landbouw;
4. (organisch) afval & residuen niet afkomstig uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw.

Voor alle typen biomassa geldt dat het gebruik ervan tenminste moet leiden tot een vastgesteld minimum percentage broeikasgasemissiereductie in vergelijking met een fossiele referentie. De broeikasgasemissiereductie-eis is gespecificeerd in Artikel 29.10 van REDII. Details over de wijze waarop de broeikasgasemissiereductie door de energieproducent moet worden berekend staan in Artikel 31 en in Annex VI. Daarnaast geldt voor alle typen biomassa dat de handelsketen moet voldoen aan de eisen aan de handelsketen in Artikel 30 van REDII, waaronder de **massabalanseisen**.

De aanvullende duurzaamheidseisen voor **agrarische biomassa** zijn gespecificeerd in Artikel 29.3 – 29.5 van REDII. Samengevat houden deze eisen in dat agrarische biomassa niet afkomstig mag zijn van land met een hoge biodiversiteitswaarde, met hoge koolstofvoorraden, of dat veengebied is.

De aanvullende duurzaamheidseisen voor **bosbiomassa** zijn gespecificeerd in Artikel 29.6 en 29.7 van REDII. Deze hebben betrekking op het duurzaam beheer van bossen en het minimaliseren van de risico's op niet-duurzame productie.

De aanvullende duurzaamheidseis voor **agrarische reststromen** is gespecificeerd in Artikel 29.2 van REDII, en heeft betrekking op het behoud van bodemkwaliteit en bodemkoolstof.

Afval & residuen die niet afkomstig zijn uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw moeten voldoen aan de broeikasgasemissiereductie-eis.

Voor 'agrarische reststromen' en voor 'afval & residuen die niet afkomstig zijn uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw' geldt daarnaast de eis dat aantoonbaar moet zijn dat de biomassa niet opzettelijk is gewijzigd of besmet zodat de levering kan worden geclassificeerd als een afvalstof, reststroom of residu. Deze **'non-modificatie'** eis is vastgelegd in de massabalans eisen in Artikel 30.3.

In tabel 2.1 zijn de REDII-duurzaamheidseisen per categorie biomassa samengevat.

Tabel 2.1 REDII-duurzaamheidseisen per categorie biomassa.

		Landgebruik (Art. 29.3-29.5)	Bosbeheer (Art. 29.6-29.7)	Bodem- kwaliteit (Art. 29.2)	Broeikasgas- reductie (Art. 29.10)	Massabalans eisen (Art. 30.1 en 30.2)
1.	Agrarische biomassa	✓			✓	✓
2.	Bosbio- massa		✓		✓	✓
3.	Agrarische residuen			✓	✓	✓**
4.	Afval en residuen*				✓	✓**

* (organisch) afval & residuen die niet afkomstig zijn uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw.

** Hier geldt tevens de eis dat aantoonbaar moet zijn dat de biomassa niet opzettelijk is gewijzigd of besmet zodat de levering kan worden geclassificeerd als een afvalstof, reststroom of residu. Dit is de non-modificatie eis (Art. 30.3).

Aantonen van duurzaamheid van biomassa

Marktpartijen in de toeleveringsketen kunnen vrijwillige certificatieschema's gebruiken om aan te tonen dat de door hen gebruikte biomassa voldoet aan de relevante REDII-duurzaamheidseisen. Dat kan echter alleen als dat schema hiervoor is erkend door de Europese Commissie. Goedkeuring kan plaatsvinden nadat een beheerder van een certificatieschema een verzoek hiertoe heeft ingediend bij de Europese Commissie en de Commissie het schema heeft getoetst aan de eisen van REDII. Naast de bovengenoemde duurzaamheidseisen toetst de Commissie ook het schemabeheer, de auditing procedures van het schema en de eisen die het schema aan zijn auditors stelt.

De goedkeuring heeft een geldigheid van vijf jaar, en kan betrekking hebben op alle of een deel van de duurzaamheidseisen in REDII. Zo kan een schema zijn erkend voor de duurzaamheidseisen voor agrarische biomassa én bosbouw biomassa, of voor één van beide categorieën. Een overzicht van de EC-erkendcertificatieschema's is te vinden op [Voluntary schemes | Energy \(europa.eu\)](#).

2.2 Toepassing van REDII-duurzaamheidseisen bij installaties die SDE ontvangen

In de 'Aanwijzingsregeling duurzame energieproductie en klimaattransitie' zijn categorieën biomassaïnstallaties benoemd waarvoor op aanvraag SDE-subsidie kan worden verstrekt.

In de Regeling is tevens aangegeven welke soorten biomassa in deze installaties mogen worden verwerkt. Voor een aantal installaties zijn deze soorten biomassa gespecificeerd in de vorm van NTA 8003: 2017 codes, en voor een aantal andere installaties zijn meer algemene omschrijvingen van biomassastromen gebruikt.

In de 'Aanwijzingsregeling duurzame energieproductie en klimaattransitie' en de 'Algemene uitvoeringsregeling stimuleringsregeling duurzame energieproductie en klimaattransitie' is aangegeven welke SDE-categorieën duurzaamheid moeten aantonen. Deze specificatie van installatiecategorieën is de Nederlandse interpretatie van de REDII-eisen. Deze typen installaties moeten vanaf 2022 duurzaamheid aantonen indien zij een beschikkingaanvraag hebben gedaan na 21 december 2018 (de publicatiedatum van de REDII) en de daadwerkelijke vermogens van deze installaties hoger zijn dan de vermogensgrenzen zoals die door Nederland van REDII zijn afgeleid. (zie tabel 2.2). De vermogensgrenzen zijn in bovengenoemde SDE-regelingen verder gespecificeerd. Het vermogen van een installatie wordt bepaald bij afgifte van de SDE-beschikking tot subsidieverstreking. Voor installaties op vloeibare biomassa is de publicatiedatum van de REDII niet van belang en gelden er ook geen vermogensgrenzen.

Tabel 2.2 SDE Vermogensgrenzen voor installaties die aan REDII- duurzaamheidseisen moeten voldoen.

SDE-categorieën	Gebruikt vermogensbegrip	REDII-duurzaamheids-criteria gelden bij een ingangsvermogen van:
SDE-categorieën op vaste biomassa voor de productie van warmte of warmte en elektriciteit	Nominaal ingangsvermogen van de ketel	≥ 20 MW
SDE-categorieën op vloeibare biomassa voor de productie van warmte of warmte en elektriciteit	Nominaal ingangsvermogen van de ketel	Geen ondergrens
SDE-categorieën voor de productie van biogas voor de opwekking van warmte of warmte en elektriciteit	Nominaal ingangsvermogen van de ketel of WKK	≥ 2 MW
SDE-categorieën voor de productie van hernieuwbaar gas voor invoeding in het gasnet	Nominaal groen gas vermogen	≥ 2 MW

In tabel 2.3 zijn de verschillende categorieën biomassa-installaties genoemd en de door de REDII gespecificeerde typen biomassa die hierin zouden kunnen worden verwerkt. De vier typen biomassa die REDII definieert zijn hierin kortweg genummerd als type 1-4 (zie ook paragraaf 2.1).

Tabel 2.3 SDE-Categorieën voor biomassa-installaties conform de Aanwijzingsregeling SDE en de door de REDII gespecificeerde typen biomassa die hierin zouden mogen worden verwerkt.

Categorie installatie**		Typen biomassa conform REDII*
Hernieuwbaar gas	Allesvergisting	1-4
	Monomestvergisting > 400 Kw	4
	Allesvergisting verlengde levensduur	1-4
	Verbeterde slibgisting bij rioolwaterzuiveringsinstallaties	4
	Bestaande slibgisting bij rioolwaterzuiveringsinstallaties	4
	Biomassavergassing	1-4
	Biomassavergassing op B-hout	4****
Hernieuwbare warmte	Allesvergisting	1-4
	Allesvergisting verlengde levensduur***	1-4
	Monomestvergisting > 400 kW	4
	Verbeterde slibgisting bij rioolwaterzuiveringsinstallaties	4
Hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte	Allesvergisting	1-4
	Allesvergisting verlengde levensduur***	1-4
	Monomestvergisting > 400 kW	4
	Verbeterde slibgisting bij rioolwaterzuiveringsinstallaties	4
Hernieuwbare warmte of hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte	Verbeterde slibgisting bij rioolwaterzuiveringsinstallaties	4
	Ketel vloeibare biomassa $\geq 0,5$ MW en ≤ 100 MWe	1-4
	ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MW	1-4
	Ketel op B-hout ≥ 5 MW	4****
	Ketel verlengde levensduur vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MW	1-4

* agrarische biomassa; 2: bosbiomassa; 3: agrarische reststromen; 4: (organisch) afval & residuen niet afkomstig uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw.

** Voor de precieze categorieteksten gelden de teksten uit de aanwijzingsregeling van de subsidieregeling. In deze tabel zijn niet opgenomen de installaties op pellets, die v.w.b. de duurzaamheidseisen vallen onder het Besluit en de ministeriële regeling Conformiteitsbeoordeling van vaste biomassa voor energietoepassingen.

*** Deze categorie is nieuw in de SDE 2021.

**** Indien alleen B-hout is toegepast in de installatie, anders 1-4.

Een energieproducent die in aanmerking wil komen voor SDE-subsidie moet aantonen dat de gebruikte biomassa voldoet aan de relevante REDII-duurzaamheidseisen. Daartoe moet iedere levering biomassa vergezeld gaan van een claim behorend bij een door de Europese Commissie erkende certificatieschema. Deze claim moet zijn gedocumenteerd in de vorm van een transactiecertificaat, Proof of Sustainability (PoS) of sustainability declaration (SD). Bovendien moet de energieproducent zelf ook voor dit schema gecertificeerd zijn.

Voor enkele SDE-categorieën installaties mag worden gewerkt met 'alternatief bewijs', dat wil zeggen dat de duurzaamheid van de individuele leveringen gebruikte biomassa door energieproducenten achteraf door verificatie mag worden aangetoond, in plaats van gebruik te maken van erkende certificatieschema's.

Deze uitzondering geldt voor installaties waarin uitsluitend mest of RWZI-zuiveringslib wordt vergist, en voor installaties waarin uitsluitend B-hout wordt verwerkt. In tabel 2.3 zijn dit de installatiecategorieën waar alleen type 4 biomassa mag worden gebruikt, ((organisch) afval & residuen niet afkomstig uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw). De duurzaamheidseisen voor deze installaties zijn beperkt tot de broeikasgasemissie-reductie-eis en de massabalanseis (zie tabel 2.1). Daarnaast geldt dat alternatief bewijs ook gebruikt mag worden voor het aandeel mest dat in allesvergisters wordt verwerkt, mits de allesvergister is gecertificeerd tegen een EC-erkend schema en alle andere biomassa leveringen (d.w.z. anders dan mest) vergezeld gaan van een claim van een EC-erkend schema.

3. Aantonen van duurzaamheid van biomassa

Een bedrijf dat voor de SDE-subsidie en/of voor het EU-ETS duurzaamheid moet aantonen, moet voor iedere levering biomassa aantonen dat deze voldoet aan de van toepassing zijnde REDII-duurzaamheidseisen. Dit doet hij door per kalenderjaar een conformiteitsjaarverklaring (CJV) op te laten stellen. De energieproducent kan de CJV dus voor verschillende doeleinden nodig hebben:

1. de energieproducent heeft de CJV uitsluitend nodig voor de SDE;
2. de energieproducent heeft de CJV nodig voor zowel SDE als EU-ETS;
3. de energieproducent heeft de CJV uitsluitend nodig voor EU-ETS.

Onderdeel van de CJV is een door de energieproducent opgestelde lijst van leveringen waarin staat welke soorten en hoeveelheden biomassa gedurende het jaar zijn gebruikt en op welke wijze is voldaan aan de duurzaamheidseisen die op die leveringen van toepassing zijn. De CJV wordt vervolgens opgesteld door een door de minister voor Klimaat en Energie erkende conformiteitsbeoordelingsinstantie (CBI), die daartoe een verificatie uitvoert.

Dit hoofdstuk gaat over de duurzaamheidsinformatie die een energieproducent beschikbaar moet hebben voor iedere levering biomassa, en voor de verificatie ten behoeve van de CJV.

3.1 Definitie van een levering biomassa

Voor de duurzaamheidseisen is een levering biomassa gedefinieerd als een hoeveelheid biomassa die is ingezet in een EU-ETS installatie en/of installatie die SDE-subsidie ontvangt waarvan de fysieke en duurzaamheidseigenschappen voor de gehele levering gelijk zijn.

Een levering voor de duurzaamheidseisen is niet per definitie hetzelfde als een fysieke levering, zoals bijvoorbeeld de lading van een vrachtwagen of een boot. Een fysieke levering kan bestaan uit meerdere (gemengde) partijen biomassa van verschillende herkomst en met verschillende duurzaamheidskenmerken. Eén fysieke levering bestaat in dat geval voor de duurzaamheidseisen uit meerdere leveringen, elk met verschillende duurzaamheidskenmerken.

Het omgekeerde kan ook, namelijk dat verschillende fysieke leveringen exact dezelfde duurzaamheidskenmerken hebben, bijvoorbeeld wanneer ze afkomstig zijn uit dezelfde bron. In dat geval kunnen deze fysieke leveringen voor de duurzaamheidseisen samen als één levering worden beschouwd.

3.2 Aantonen van duurzaamheid van een levering biomassa

Om de duurzaamheid van een levering biomassa aan te tonen moet aan beide volgende voorwaarden zijn voldaan:

1. Claim op de biomassa van een EC-erkend certificatieschema.
De levering gaat vergezeld van een claim behorend bij een door de Europese Commissie erkend certificatieschema. Deze claim is gedocumenteerd in de vorm van een transactiecertificaat, Proof of Sustainability (PoS) of sustainability declaration (SD).
Sommige certificatieschema's hanteren specifieke claims voor biomassa die voldoet aan REDII-eisen, en andere claims voor biomassa die voldoet aan andere eisen (bijvoorbeeld nationale eisen, zoals in ISCC-DE). Voor het aantonen van duurzaamheid conform REDII mogen alleen de door EC-erkende claims worden gebruikt.

2. De energieproducent is zelf ook gecertificeerd tegen ditzelfde certificatieschema.
De energieproducent moet zijn gecertificeerd tegen hetzelfde certificatieschema als waartegen de biomassalevering is gecertificeerd. Alleen dan wordt voldaan aan de massabalans eisen zoals vastgelegd in Artikel 30 van REDII.

Wanneer de energieproducent leveringen ontvangt met claims van verschillende EC-erkende certificatieschema's kan het voorkomen dat het schema waartegen de energieproducent is gecertificeerd deze andere certificatieschema's erkent als gelijkwaardig. Wanneer het schema waartegen de energieproducent is gecertificeerd één of meerdere van deze andere schema's niet erkent als gelijkwaardig, moet de energieproducent zelf tegen dat schema of deze schema's zijn gecertificeerd om aan te tonen dat de biomassa voldoet aan de duurzaamheidseisen.

N.B. Het meeleveren van broeikasgasinformatie conform de eisen van REDII is onderdeel van het EC-erkende certificatieschema dat voor de levering is gebruikt (zie punt 1). Op basis hiervan berekent de energieproducent de broeikasgasemissiereductie conform Artikel 31 van REDII. Dit is onderdeel van de eisen die het certificatieschema aan de energieproducent stelt (zie punt 2).

Tijdens de verificatie ten behoeve van de CJV checkt de verificateur of voor alle leveringen de correcte duurzaamheidsinformatie beschikbaar is en voldaan is aan de vereisten uit artikel 29.10 van de REDII.

3.3 Uitzondering voor het toestaan van verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs (alleen van toepassing voor de SDE)

Voor enkele SDE-categorieën installaties mag worden gewerkt met 'alternatief bewijs', dat wil zeggen dat de duurzaamheid van de individuele leveringen gebruikte biomassa door energieproducenten achteraf door verificatie mag worden aangetoond, in plaats van gebruik te maken van EC-erkende certificatieschema's zoals in paragraaf 3.2 beschreven.

Deze uitzondering geldt voor installaties waarin uitsluitend mest of RWZI-zuiveringslib wordt vergist, voor het aandeel mest in allesvergisters, en voor installaties waarin uitsluitend B-hout wordt verwerkt. In tabel 2.3 zijn dit de categorieën installaties waar alleen type 4 biomassa mag worden gebruikt, (organisch) afval & residuen niet afkomstig uit landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw), plus allesvergisters. De duurzaamheidseisen voor deze installaties zijn beperkt tot de broeikasgasemissiereductie eis en de massabalans eis (zie tabel 2.1).

Wanneer een energieproducent alternatief bewijs wil gebruiken zal deze:

1. Een administratie moeten voeren waaruit blijkt dat hij uitsluitend de toegestane biomassaströmen heeft verwerkt (RWZI-zuiveringsslib, of mest, of B-hout), en waaruit de herkomst van deze strömen herleidbaar is. Uit de administratie moet tevens duidelijk zijn dat de biomassa niet bewust is veranderd om deze te kunnen classificeren als één van de toegestane biomassaströmen (non-modificatie). Deze eisen behoren tot de massabalans eisen in Art. 30 in REDII;
2. Moeten aantonen dat wordt voldaan aan de broeikasgasemissiereductie eis (Art. 29.10 in REDII). In het geval van monomestvergisters en van B-hout centrales kunnen energieproducenten kiezen om gebruik te maken van de default waarde uit REDII¹, of om een eigen berekening te maken. In het geval van RWZI-slibvergisting en allesvergisting zal de energieproducent door middel van een actuele broeikasgasemissieberekening moeten aantonen dat aan de broeikasgasemissiereductie eis wordt voldaan;
3. In geval van groen gasproductie, moeten aantonen dat alle groen gas geproduceerd in dat jaar uitsluitend is ingezet onder SDE-voorwaarden, en niet ook is gebruikt voor inzet in het wegtransport en daarmee bijdraagt aan de bijmengverplichting (HBE-route). Wanneer een installatie ook groen gas inzet in het wegtransport en daarmee bijdraagt aan de bijmengverplichting is verificatie met alternatief bewijs niet toegestaan, ook niet voor het SDE-deel. In dat geval moet de installatie zijn gecertificeerd tegen een EC-erkend certificatieschema (zie paragraaf 3.2.2).

Deze informatie wordt door een verificateur geverifieerd conform de eisen zoals in hoofdstuk 4 en 5 gespecificeerd. De verificatie van alle individuele leveringen op bovengenoemde aspecten vormt de basis voor de lijst van leveringen ten behoeve van de CJV.

N.B. De verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs vindt uitsluitend plaats bij de energieproducent. Deze verificatie vindt *niet* plaats bij voorgaande schakels in de handelsketen (zoals toeleveranciers van RWZI-zuiveringsslib, mest en B-hout). Echter, er zal wel informatie uit de keten beschikbaar moeten zijn bij de energieproducent om bovengenoemde punten 1 t/m 3 te kunnen aantonen. De energieproducent is verantwoordelijk voor een complete administratie inclusief bewijsmaterialen uit de keten die een verificateur nodig heeft om te kunnen komen tot een oordeel of aan de eisen is voldaan. De energieproducent zal dit moeten regelen met zijn toeleveranciers.

In tabel 3.1 is samengevat op welke wijze voor de SDE voor verschillende categorieën installaties de duurzaamheid van individuele leveringen biomassa mag worden aangetoond.

---

¹ De default waarde voor B-hout mag alleen worden gebruikt indien sprake is van een transportafstand van minder dan 10.000 km

Tabel 3.1 Wijze van aantonen van duurzaamheid van individuele leveringen biomassa, voor verschillende SDE-categorieën.

Categorie installatie*		Aantonen duurzaamheid van individuele leveringen biomassa
Hernieuwbaar gas	Allesvergisting	Gebruik van EC-erkende certificaten. Voor het aandeel mest is ook verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs toegestaan**.
	Allesvergisting verlengde levensduur	
	Monomestvergisting > 400 kW	Gebruik van EC-erkende certificaten of Verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs
	Verbeterde slibgisting bij rioolwater-zuiveringsinstallaties	
	Bestaande slibgisting bij rioolwater-zuiveringsinstallaties	
	Biomassavergassing	Gebruik van EC-erkende certificaten
	Biomassavergassing B-hout	Gebruik van EC-erkende certificaten of Verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs
Hernieuwbare warmte	Allesvergisting	Gebruik van EC-erkende certificaten. Voor het aandeel mest is ook verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs toegestaan**.
	Allesvergisting verlengde levensduur	
	Monomestvergisting > 400 kW	Gebruik van EC-erkende certificaten of Verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs
	Verbeterde slibgisting bij rioolwater-zuiveringsinstallaties	
Hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte	Allesvergisting	Gebruik van EC-erkende certificaten. Voor het aandeel mest is ook verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs toegestaan**.
	Allesvergisting verlengde levensduur	
	Monomestvergisting > 400 kW	Gebruik van EC-erkende certificaten of Verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs
	Verbeterde slibgisting bij rioolwater-zuiveringsinstallaties	
Hernieuwbare warmte of hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte	Verbeterde slibgisting bij rioolwater-zuiveringsinstallaties	Gebruik van EC-erkende certificaten of Verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs
	Ketel vloeibare biomassa $\geq 0,5$ MW en ≤ 100 MWe	Gebruik van EC-erkende certificaten
	ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MW	
	Ketel verlengde levensduur vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MW	
Ketel op B-hout ≥ 5 MW	Gebruik van EC-erkende certificaten of Verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs	

* Voor de precieze categorieteksten geldt het jaar van de aanwijzingsregeling van de subsidieverlening.

In deze tabel zijn niet opgenomen de installaties op pellets, die wat betreft de duurzaamheidseisen vallen onder het Besluit en de ministeriële regeling Conformiteitsbeoordeling van vaste biomassa voor energietoepassingen.

** Bij allesvergisters is verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs alleen toegestaan voor leveringen dierlijke mest die in de allesvergister wordt ingezet. Voor alle leveringen van andere soorten biomassa die wordt ingezet moet duurzaamheid worden aangetoond met een claim van een EC-erkend certificaat.

3.4 Administratie ten behoeve van de verificaties

De energieproducent is verantwoordelijk voor de naleving van de eisen van dit verificatieprotocol en voor de volledigheid en juistheid van de informatie die van belang is voor de verificatie ten behoeve van de CJV, en indien van toepassing, de verificatie van leveringen met alternatief bewijs. De energieproducent heeft vastgelegde procedures die dit borgen.

Onderdeel hiervan is het voeren van een administratie waaruit blijkt dat minimaal het volgende omvat:

- Aanwezigheid van (schriftelijk) vastgelegde procedure(s) voor het borgen van de naleving van de eisen van dit verificatieprotocol en voor de volledigheid en juistheid van de informatie die van belang is voor de verificaties;
- Een overzicht van de leveringen biomassa en de wijze waarop voor iedere levering is voldaan aan de van toepassing zijnde duurzaamheidseisen (certificering of verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs);
- Berekeningen die inzichtelijk aantonen dat de totale energieproductie van de installatie op de juiste wijze is toegerekend aan de leveringen biomassa;
- Certificering van de energieproducent tegen de schema's waaronder hij biomassa ontvangt (met uitzondering van de installaties die voor de SDE uitsluitend gebruik maken van verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs);
- Berekeningen die inzichtelijk aantonen dat de biomassaleveringen voldoen aan de van toepassing zijnde broeikasgasemissiereductie eis.

Ten behoeve van het opstellen van de CJV moet de energieproducent over het betreffende kalenderjaar de administratie van de inkomende leveringen biomassa, de in de installatie gebruikte biomassa en de geproduceerde energie opstellen. Op www.rvo.nl/duurzaamheidseisen-SDE-RED is een excel-format voor de lijst van leveringen voor de CJV beschikbaar. Dit dient als richtlijn voor de wijze waarop de administratie ingericht moet zijn en daarmee ook welke informatie uit de administratie te halen moet zijn.

De CJV wordt opgesteld door een door de minister voor Energie en Klimaat erkende CBI, conform de eisen en procedures zoals beschreven in hoofdstuk 4.

4. Eisen aan de verificatieprocedures ten behoeve van de CJV

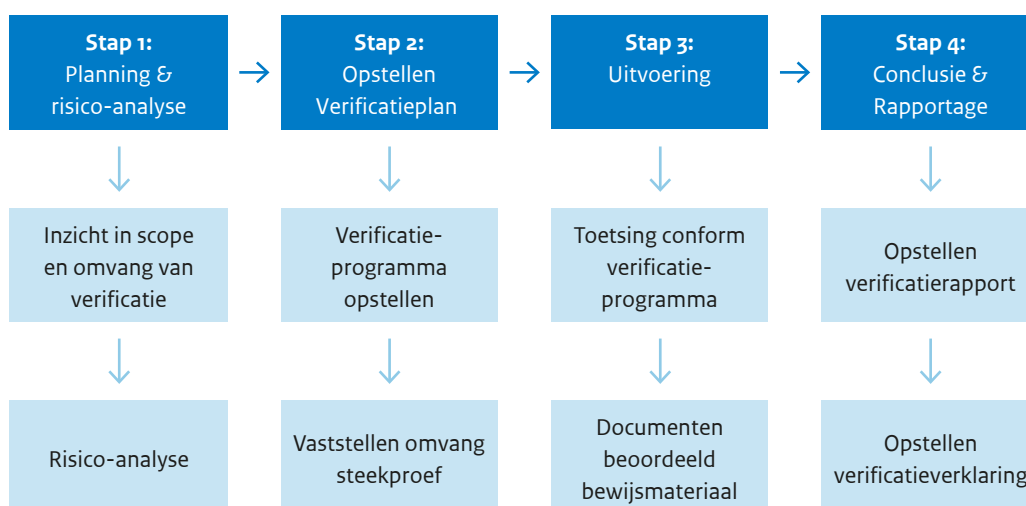
Dit hoofdstuk detailleert de eisen aan verificatieprocedures ten behoeve van de CJV. Deze procedures hebben betrekking op twee soorten verificaties:

1. verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE en/of EU-ETS, waarbij de energieproducent gebruik heeft gemaakt van een door de Europese Commissie erkend certificatieschema. Deze verificatie is van toepassing wanneer de energieproducent gecertificeerd is en gedurende het hele jaar alleen maar onder dat certificaat biomassa heeft ingezet;
2. verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE, waarbij de energieproducent gebruik heeft gemaakt van inkomende leveringen met alternatief bewijs. Deze verificatie is van toepassing wanneer de energieproducent niet gecertificeerd is, en met ander bewijs aantoont dat individuele leveringen aan de duurzaamheidseisen voldoen. Zoals in tabel 3.1 aangegeven is deze wijze van verificatie slechts voor een beperkt aantal categorieën installaties toegestaan.

Verificatie ten behoeve van de CJV vindt jaarlijks plaats na afloop van het kalenderjaar waarop de verificatie betrekking heeft.

Beide typen verificaties moeten worden uitgevoerd volgens gestandaardiseerde verificatieprocedures. Dit is belangrijk voor een goede kwaliteit en consistente verificatie van eisen. In figuur 4.1 zijn de verschillende stappen in de verificatieprocedure weergegeven.

Figuur 4.1 Stappen in de verificatieprocedures.

De uitvoering van de verificatie (stap 3) vindt altijd op locatie plaats, waarbij een minimale tijdsbesteding gehanteerd wordt zoals in paragraaf 4.1 is gespecificeerd. De overige stappen in de verificatieprocedure (stap 1,2 en 4) kunnen eventueel wel op afstand (vanuit het kantoor van de CBI) plaatsvinden.

Paragrafen 4.1- 4.4 gaan in detail in op de eisen die gelden voor de verschillende stappen van de verificatieprocedures. Voor een belangrijk deel zijn de procedures en de daarmee samenhangende eisen vergelijkbaar voor beide typen verificaties. Daar waar verschillen bestaan wordt dit verduidelijkt.

4.1 Stap 1: Planning en risicoanalyse

De eerste stap in het verificatieproces is het bepalen van het type verificatie en de scope van de verificatie (4.1.1) en het beoordelen van mogelijke risico's (4.1.2).

4.1.1 Inzicht in de scope en omvang verificatie

De CBI pleegt overleg met de energieproducent om inzicht te verwerven in:

- Gewenste type verificatie (CJV ten behoeve van SDE en/of EU-ETS; CJV op basis van EC-erkend certificaat of CJV op basis van alternatief bewijs);
- Activiteiten van de energieproducent;
- Tijdsperiode waarop de verificatie betrekking heeft;
- Type en volumes van geleverde biomassa'stromen;
- Aantal inkomende leveringen;
- Door de Europese Commissie erkende certificatieschema's waartegen de energieproducent is gecertificeerd.
- Massabalans over de periode waarop de verificatie betrekking heeft;
- Opgestelde lijst met leveringen ten behoeve van de CJV (in te sturen aan RVO voor de SDE);
- Overige bijzonderheden (calamiteiten, schorsingen, ontbrekende rapportages, personeelwisselingen, etc.).

Let op: in hoofdstuk 3 staan bij de definitie van 'Levering' de voorwaarden beschreven waaronder meerdere ladingen van vrachtwagens of schepen als één (administratieve) levering beschouwd mogen worden. Dit is van belang omdat voor de aanvoer van biomassa bij een energieproducent doorgaans een groot aantal transporten plaatsvindt (fysieke leveringen), maar de omvang van de uit te voeren controle wordt bepaald door het aantal *administratieve* leveringen.

Hierna wordt de scope en omvang van de verificatie vastgesteld. Alleen op basis van de vastgestelde scope kan een competente verificateur worden aangewezen (zie ook hoofdstuk 5). Dit overleg vindt dus logischerwijs plaats voordat een contract voor de verificatie wordt gesloten.

Bij het opstellen van het contractvoorstel voor de energieproducent en de uiteindelijke uitvoering moet de CBI de volgende uitgangspunten hanteren:

- Minimale tijdsbesteding van de verificatie op de locatie van de energieproducent is één dag;
- Deze tijdsbesteding dient te worden uitgebreid indien vooraf al duidelijk is dat de omvang van te controleren leveringen en/of de complexiteit van de administratie hiertoe aanleiding geeft;
- Deze tijdsbesteding dient ook te worden uitgebreid indien tijdens de verificatie blijkt dat de omvang van te controleren leveringen en/of de complexiteit van de administratie hiertoe aanleiding geeft.

4.1.2 Risicoanalyse

Voorafgaand aan elke verificatie moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd door de CBI. Het doel van deze risicobeoordeling is het bepalen van het risicoprofiel en mogelijke specifieke aandachtspunten ten behoeve van het verificatieplan en de uitvoering van de verificatie.

De te beschouwen risico aspecten en de indicatoren voor hoge risico's zijn opgenomen in tabel 4.1.

De risicobeoordeling kan worden uitgevoerd op basis van een inspectie van de administratie op locatie. De CBI documenteert de resultaten van de risicobeoordeling en de informatie (inclusief bronnen) waarop die beoordeling is gebaseerd.

Tabel 4.1 Risico-aspecten en indicatoren voor hoog risico bij de verificatie.

Risico-aspect ter beoordeling	Indicator voor hoog risico
Rapportages van voorgaande verificaties	Openstaande afwijkingen of beperkingen van de afgegeven verklaring
Rapportages van de auditor van door Europese Commissie erkende certificatieschema's	Openstaande kritische tekortkomingen (gekwalificeerd als 'Major' of 'Critical' door betreffend certificatieschema)
Administratieve organisatie voor beheer en registratie van inkomende leveringen	Organisatie kan niet duidelijk kenbaar maken op welke wijze de administratieve organisatie wordt uitgevoerd en/of is niet eenduidig ingericht
Interne proces voor opstellen van lijst met inkomende leveringen ten behoeve van de CJV	Organisatie kan niet duidelijk kenbaar maken op welke wijze de lijst met leveringen ten behoeve van de CJV is opgesteld en/of wijze is niet correct
Kwaliteitsborging van metingen en toegepaste data in administratie en opgestelde lijst met inkomende leveringen ten behoeve van de CJV	Organisatie kan niet duidelijk kenbaar maken op welke wijze de kwaliteitsborging van relevante metingen en toegepaste data is geborgd
Interne beheersmaatregelen op administratieve organisatie inclusief het opstellen van de lijst met inkomende leveringen ten behoeve van de CJV	Organisatie heeft geen of onvoldoende interne beheersmaatregelen ingericht. Bijvoorbeeld is geen of onvoldoende sprake van interne controles middels een vier-ogen principe, interne audits etc.

4.2 Stap 2: Ontwikkeling verificatieplan

De tweede stap in het verificatieproces is het ontwikkelen van het verificatieplan. De verificateur ontwikkelt het verificatieplan op basis van de verzamelde informatie en de opgestelde risico analyse in Stap 1.

Het verificatieplan bevat tenminste:

- doelstellingen en scope van de verificatie;
- naam, functie en verantwoordelijkheden van de leden van het verificatieteam;
- te bezoeken locatie(s);
- een verificatieprogramma waarin de aard en scope van de verificatieactiviteiten worden beschreven, alsook het tijdstip en de manier waarop deze activiteiten moeten worden uitgevoerd (bijv. te beoordelen documenten en te interviewen personeelsleden).

Het verificatieplan wordt voorafgaand aan de uitvoeringsfase aan de energieproducent toegezonden.

Het verificatieprogramma wordt in sterke mate bepaald door het type verificatie dat wordt uitgevoerd. In de volgende paragrafen worden de minimumeisen voor de verificatieprogramma's voor de twee soorten verificaties uiteengezet:

1. verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE en/of EU-ETS waarbij de energieproducent gebruik heeft gemaakt van een door de Europese Commissie erkend certificatieschema (4.2.1);
2. verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE waarbij de energieproducent gebruik heeft gemaakt van inkomende leveringen met alternatief bewijs. (4.2.2).

4.2.1 Verificatieprogramma voor verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE en/of EU-ETS - middels EC-erkend certificaat

Deze verificatie is van toepassing wanneer de energieproducent gecertificeerd tegen een EC-erkend certificatieschema en gedurende het hele jaar alleen maar onder dat certificaat biomassa heeft ingezet.

Het verificatieprogramma voor de verificatie ten behoeve van de CJV middels EC-erkend certificaat dient tenminste te voorzien in een controle van de volgende aspecten;

- a. Aanwezigheid van een **geldig certificaat** voor de organisatie, controlepunten:
  - Certificatiesysteem is door de EC erkend voor betreffende toepassing onder REDII
  - Juridische naam en adres komen overeen;
  - Scope van certificaat is toereikend voor toepassing waarvoor verificatie wordt uitgevoerd;
  - Geldigheid certificaat gedurende de gehele periode waarop verificatie van toepassing is.
- b. Aanwezigheid van **massabalans** waarop zichtbaar voor betreffende periode:
  - Totaal gemeten ingekomen volume (tonnage);
  - Eventueel aandeel van ingenomen biomassastromen onder certificaat;
  - Totaal volume geproduceerde energie;
  - Eventueel aandeel van geproduceerde energie onder certificaat en afboeking daarvan op de massabalans van de energieproducent.

Tijdens verificatie dient tevens vastgesteld te worden of volume ingenomen biomassa voldoende toereikend is voor de hoeveelheid geproduceerde energie.

- c. Aanwezigheid van **overzichtslijst** met alle inkomende leveringen en hierbij inzichtelijk:
  - Dat deze zijn aangeleverd onder het betreffende certificaat van de toeleverancier;
  - Dat deze zijn ingenomen onder het betreffende certificaat van de energieproducent zelf;
  - Dat het totaal van leveringen sluitend is met de totalen als onder (b) genoemd.

Indien de organisatie zelf reststromen inzamelt en als eerste partij in de keten gecertificeerd is, dan dient de overzichtslijst hierop gericht te zijn.

- d. Aanwezigheid van de volgende bewijzen van alle individuele inkomende leveringen:
  - Bewijs van levering onder het hiervoor genoemde EC-erkende certificatiesysteem inclusief duurzaamheidskenmerken, bijvoorbeeld in de vorm van een PoS of transactiecertificaat. Daarnaast mag een bewijs van levering volgens een ander EC-erkend certificatieschema worden gebruikt, mits dit schema voor leveringen is erkend door het schema waartegen de energieproducent is gecertificeerd. Met andere woorden het schema waartegen de energieproducent is gecertificeerd erkent in dat geval het andere EC-erkende certificatieschema als 'gelijkwaardig');
  - Bewijs van fysieke levering, bijvoorbeeld in de vorm van een begeleidingsbrief;
  - Bewijs van fysieke levering, bijvoorbeeld in de vorm van een begeleidingsbrief. Dit in relatie tot de leveringen op de massabalans bij onderdeel b.
  - Controle per biomassalevering of het % CO₂ emissiereductie conform Artikel 29.10 uit de REDII is behaald. (berekend volgens de Europese voorgeschreven systematiek, zoals die ook in het betreffende EC erkende certificatieschema gehanteerd wordt.)

Indien de organisatie zelf reststromen inzamelt en als eerste partij in de keten gecertificeerd is, dan dienen de individuele bewijzen hierop gericht te zijn.

De controle van de aspecten genoemd onder a), b) en c) betreft altijd een 100% controle door de CBI.

De omvang van de controle van de aspecten genoemd onder d) zijn afhankelijk van de uitkomsten van de risicoanalyse zoals uitgevoerd in stap 1, hierbij dient te worden aangehouden:

- Bij één of meerdere vastgestelde hoog-risicoindicatoren: 100% controle voor alle aspecten;
- Bij geen vastgestelde hoog-risicoindicatoren: een steekproef zoals beschreven in par. 4.2.3. Voorwaarde hiervoor is dat de datapopulatie homogeen is. Indien de populatie niet homogeen is, dan dient deze opgesplitst te worden zodat de deelpopulatie homogeen wordt. Als alternatief kan een 100% controle worden uitgevoerd.

4.2.2 Verificatieprogramma voor verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE - middels alternatief bewijs

Deze verificatie is van toepassing indien ander bewijs aantoont dat aan de duurzaamheidseisen is voldaan. Deze mogelijkheid geldt voor een beperkt aantal categorieën installaties onder de SDE (zie Tabel 3.2), en is voor EU-ETS niet relevant. Dit verificatieprogramma omvat controle van alle individuele inkomende leveringen die in het hele jaar zijn ingezet.

Het verificatieprogramma voor de verificatie ten behoeve van de CJV inclusief de individuele leveringen op basis van alternatief bewijs, dient tenminste te voorzien in een controle van de volgende aspecten;

- a. Aanwezigheid van een massabalans waarop zichtbaar is voor de betreffende periode:
  - Totaal gemeten ingekomen volume (tonnage);
  - Totaal volume geproduceerde energie.

Tijdens de verificatie dient tevens vastgesteld te worden of het volume ingenomen biomassa voldoende toereikend is voor de hoeveelheid geproduceerde energie.

- b. Aanwezigheid van een overzichtslijst met alle inkomende leveringen waaruit inzichtelijk is:
  - Dat deze zijn ingenomen en onderdeel zijn van de verificatie van leveringen met alternatief bewijs;
  - Dat het totaal van leveringen sluitend is met de totalen als onder (a) genoemd.
- c. Aanwezigheid van de volgende bewijzen van alle individuele inkomende leveringen:
  - Bewijs van fysieke levering, bijvoorbeeld in de vorm van een begeleidingsbrief en meetgegevens van inkomende stromen;
  - Bewijs van aankoop levering, bijvoorbeeld in de vorm van een contract of inkoopfactuur;
  - Eventueel bewijs voor overige informatie indien voorgenoemde hierin niet voorzien.

Op basis van de voornoemde bewijzen moet per inkomende levering worden vastgesteld:

- Type biomassa (reststroom) conform REDII;
- Categorie indeling volgens NTA 8003;
- Herkomst van de biomassa (locatie of land/regio van vrijkomen/ontstaan reststroom);
- Controle van de aansluiting met onderdeel a);
- Dat voldaan wordt aan non-modificatie eis; er is informatie beschikbaar waaruit duidelijk is dat betreffende levering niet opzettelijk is gewijzigd of besmet zodat de levering of een deel ervan, daardoor als een afvalstof of residu kan worden geclassificeerd (non-modificatie eis REDII, artikel 30.3) en/of te kunnen classificeren als één van de biomassastromen die zijn toegestaan voor verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs;
- Datum van de levering;
- Volume van de levering (tonnage);
- Energie-inhoud van de levering (of beoogde biogasopbrengst);
- Transportafstand vanaf het vrijkomen/ontstaan van de reststroom, ten behoeve van de broeikasgasberekening;
- Wordt gebruik gemaakt van broeikasgas default waarde:
  - Zo ja, is de juiste waarde uit REDII toegepast?
  - Zo ja, voldoet deze aan de criteria voor toepassing onder REDII?
  - Zo ja, voldoet deze aan de minimale broeikasgasemissiereductie-eisen volgens REDII?

- Wordt geen gebruik gemaakt van broeikasgas default waarde:
    - Is de actuele broeikasgas berekening van feitelijke waarden beschikbaar?
    - Zo ja, dan moet een volledige verificatie van de actuele berekening worden uitgevoerd, inclusief;
      - > Toetsing van de berekeningsmethode aan de vereisten van REDII;
      - > Verificatie van het correct toepassen van de broeikasgas kentallen volgens Biograce II;
      - > Verificatie van het correct toepassen van de actuele verbruiksdata en variabelen;
      - > Verificatie van het correct toepassen van de fossiele referentie volgens REDII;
      - > Controle per biomassalevering of het % CO₂ emissiereductie conform 29.10 uit de REDII is behaald, berekend volgens de Europese systematiek. Hiervoor wordt bij voorkeur de rekentool Biograce II versie 3 of 4 gebruikt die gratis te downloaden is via www.biograce.net.
- d. Controle of (in geval van groengas) de volledige productie over de betreffende periode uitsluitend is ingezet onder SDE-voorwaarden en niet gebruikt voor inzet in wegtransport t.b.v. de HBE-route.

De controle van aspecten genoemd onder a), b), en d) betreft een 100% controle door CBI.

De omvang van de controle van de aspecten genoemd onder c) is afhankelijk van de uitkomsten van de risicoanalyse zoals uitgevoerd in stap 1, waarbij dient te worden aangehouden:

- Bij één of meerdere vastgestelde hoog-risicoindicatoren: 100% controle voor alle aspecten;
- Bij geen vastgestelde hoog-risicoindicatoren: een steekproef zoals beschreven in par. 4.2.3. Voorwaarde hiervoor is dat de datapopulatie homogeen is. Indien de populatie niet homogeen is, dan dient deze opgesplitst te worden zodat de deelpopulatie homogeen wordt. Als alternatief kan een 100% controle worden uitgevoerd.

N.B. Wanneer een energieproducent voor de SDE voor een deel van de biomassaleveringen gebruik maakt van alternatief bewijs en een deel van de biomassaleveringen onder een EC-erkend certificaat plaatsvindt, dan moet het verificatieprogramma uit een combinatie bestaan van alle aspecten zoals in 4.2.1 en 4.2.2 gedefinieerd. Dit geldt in ieder geval voor allesvergisters waarbij duurzaamheid van leveringen mest met alternatief bewijs wordt aangetoond en duurzaamheid van andere biomassaleveringen middels een EC-erkend certificaat.

4.2.3 Mate van zekerheid en steekproefomvang

De CBI moet bij de uitvoering van een verificatie die tot een verificatieverklaring leidt ten minste een 'redelijke mate van zekerheid' vaststellen. Een 'redelijke mate van zekerheid' vereist bewijsvergaringsactiviteiten tot een niveau waarbij de CBI een positieve verklaring kan afgeven met betrekking tot het voldoen aan de gestelde eisen.

De door de CBI toe te passen **materialiteitsgrens** is vastgesteld op 2%. De materialiteitsgrens is gedefinieerd als 'de kwantitatieve drempel of grenswaarde waarboven onjuistheden, afzonderlijk of in combinatie met andere onjuistheden, door de verificateur als materieel worden beschouwd'.

Een **materiële afwijking** is gedefinieerd als een onjuistheid die, afzonderlijk of in combinatie met andere onjuistheden, de gestelde materialiteitsgrens overschrijdt.

Acceptatie van materiële afwijkingen bij een 100% controle

Op basis van voornoemde materialiteitsgrens kunnen bij een 100% controle materiële afwijkingen worden geaccepteerd tot maximaal 2% op de totale hoeveelheid (tonnage) gebruikte biomassa in de periode waarop de verificatie betrekking heeft.

Dit betekent dat tot een volume van 2% van het totale volume biomassa, het eventueel ontbreken of onvolledig zijn van bewijzen van EC erkende duurzaamheidscertificatie of verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs is toegestaan.

Voorbeeld 1 bij 100% controle

- Totaal tonnage van inkomende biomassa is **100.000 ton**;
- Bij de 100% controle wordt vastgesteld dat twee leveringen van elk 1.500 ton biomassa niet voldoen aan de gestelde eisen, namelijk het ontbreken van bewijzen van EC-erkende duurzaamheidscertificatie;
- Het totaal tonnage biomassa dat niet voldoet is hiermee **3.000 ton**, oftewel **3%** van het totaal volume;
- De conclusie is dat **niet** is voldaan aan de gestelde eisen.

Voorbeeld 2 bij 100% controle

- Totaal tonnage van inkomende biomassa is **100.000 ton**;
- Bij de 100% controle wordt vastgesteld dat twee leveringen van 750 ton niet voldoen aan gestelde eisen, namelijk het ontbreken van bewijzen van EC-erkende duurzaamheidscertificatie;
- Het totaal tonnage dat niet voldoet is hiermee **1.500 ton**, oftewel **1,5%** van het totaal volume;
- Conclusie is dat wel is voldaan aan de gestelde eisen.

Acceptatie van materiële afwijkingen bij controle door middel van een steekproef

Indien een verificatie voldoet aan de gestelde voorwaarden voor het uitvoeren van een steekproef controle in plaats van een 100% controle, dan dient hiervoor een steekproefomvang te worden toegepast zoals gespecificeerd in Tabel 4.3. Deze steekproefomvang is gebaseerd op 'General Inspection Level II (normal inspection)' en tabel 1 en 2A van de ISO 2859-1, blz. 19/20.

Tabel 4.3 Steekproefomvang gebaseerd op ISO 2859-1

Omvang populatie (aantal administratieve leveringen)	Omvang steekproef
2 – 8	2
9 – 15	3
16 – 25	5
26 – 50	8
51 – 90	13
91 – 150	20
151 – 280	32
281 – 500	50

Op basis van voornoemde materialiteitsgrens kunnen bij een steekproefcontrole ook materiële afwijkingen worden geaccepteerd tot maximaal 2%, dit is echter beperkt tot 2% van de totale hoeveelheid biomassa (tonnage) van de omvang van de steekproef.

Dit betekent dat tot een volume van 2% van het totale volume biomassa in de steekproefomvang, het eventueel ontbreken of onvolledig zijn van bewijzen van EC-erkende duurzaamheidscertificatie of verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs is toegestaan.

Voorbeeld 1 bij steekproefcontrole

- Totaal tonnage van inkomende biomassa is 100.000 ton, verspreid over 40 (administratieve) leveringen;
- Organisatie heeft geen hoog risico indicatoren, dus een steekproef is toegestaan;
- Omvang steekproef is controle van acht leveringen op basis van tabel 4.3. Het totaal volume van de steekproefomvang is het totale volume van deze acht leveringen samen, stel bijvoorbeeld **25.000 ton**;
- Bij de steekproef wordt vastgesteld dat één levering van 1.500 ton niet voldoet aan de gestelde eisen, namelijk het ontbreken van bewijzen van EC-erkende duurzaamheidscertificatie;
- Het totaal tonnage dat niet voldoet binnen de steekproefomvang is hiermee **1.500 ton**, oftewel **6%** van het totaal volume van de steekproefomvang;
- De conclusie is dat **niet** wordt voldaan aan de gestelde eisen.

Voorbeeld 2 bij steekproefcontrole

- Totaal tonnage van inkomende biomassa is 100.000 ton, verspreid over 40 leveringen;
- Organisatie heeft geen hoog risico indicatoren, dus een steekproef is toegestaan;
- Omvang steekproef is controle van acht leveringen op basis van tabel 4.3. Het totaal volume van de steekproefomvang is het totale volume van deze acht leveringen, stel bijvoorbeeld **25.000 ton**;
- Bij de steekproef wordt vastgesteld dat één levering van 500 ton niet voldoet aan de gestelde eisen, namelijk het ontbreken van bewijzen van EC-erkende duurzaamheidscertificatie;
- Het totaal tonnage dat niet voldoet binnen de steekproefomvang is hiermee 500 ton, oftewel **2%** van het totaal volume van de steekproefomvang;
- De conclusie is dat wel voldaan wordt aan de gestelde eisen.

Voorbeeld 3 bij steekproefcontrole: Steekproefomvang wanneer deel van biomassa onder SDE wordt ingezet.

Wanneer niet alle ontvangen biomassa onder SDE-voorwaarden wordt ingezet, maar deels bijvoorbeeld in het wegtransport (HBE route), dan wordt de steekproefomvang bepaald op basis van het aantal leveringen dat onder SDE-voorwaarden wordt ingezet. Bijvoorbeeld: er is sprake van in totaal 100.000 ton biomassa, verdeeld over 40 leveringen. Hiervan is 50.000 ton, overeenkomend met 24 leveringen, ingezet onder SDE-voorwaarden. De van toepassing zijnde steekproefomvang is dan 5 (zie tabel 4.3).

4.3 Stap 3: Uitvoering

De derde stap in het verificatieproces is de uitvoering van de verificatieactiviteiten conform het opgestelde verificatieplan zoals hiervoor beschreven. Daarbij gaat het om:

- toetsing op controle-aspecten zoals benoemd in paragraaf 4.2.1 of 4.2.2 met een materialiteitsniveau zoals benoemd in paragraaf 4.2.3;
- het documenteren van beoordeeld bewijsmateriaal.

Kwaliteit en aard van het bewijs

Verificateurs moeten toereikend en geschikt nalevingsbewijs verkrijgen om hun conclusies op te baseren. “Toereikend” verwijst naar de kwantiteit van het bewijs die nodig is om tot een conclusie te komen. “Geschikt” staat voor de relevantie en betrouwbaarheid van dit bewijs.

Verificateurs moeten hun professioneel oordeel gebruiken en professionele sceptis toepassen bij het evalueren van de kwantiteit en kwaliteit van het bewijs, en daarmee de toereikendheid en geschiktheid ervan, om de verificatieconclusies te onderbouwen. Het bewijs moet worden beoordeeld op basis van zijn aard en de bron waaraan het is ontleend.

Als referentie mag de verificateur hierbij gebruik maken van de eisen aan kwaliteit en aard van het bewijs zoals gesteld door de certificatieschema's die door de Europese Commissie zijn erkend voor REDII.

Afwijkingen

Indien bij de uitvoering wordt vastgesteld dat de energieproducent niet voldoet aan één of meerdere vereisten zoals beschreven in dit protocol, dan dient voor de betreffende vereiste door de verificateur een afwijking te worden vastgesteld. Bij vaststelling van de afwijking dient deze getoetst te zijn tegen de materialiteitscriteria zoals beschreven in 4.2.3.

Vastgestelde afwijkingen worden door de verificateur besproken met de energieproducent.

De energieproducent krijgt de mogelijkheid om vastgestelde afwijkingen weg te nemen middels het aanleveren van aanvullend bewijs. Indien dit niet mogelijk is of onvoldoende toereikend is, bestaat de mogelijkheid van het doorvoeren van correcties en/of aanpassingen in de administratie. Hieronder is inbegrepen het beperken van de aangevraagde scope/omvang van de verificatie. Indien dit gedaan wordt zal de verificateur moeten beoordelen of als gevolg van de doorgevoerde correcties en/of aanpassingen een nieuwe (her)verificatie noodzakelijk² is. Hiervoor dient stap 2 en 3 van het verificatieproces (deels) opnieuw doorlopen te worden.

Bij de planning van een dergelijke nieuwe (her)verificatie moet rekening worden gehouden met de deadline voor het indienen van de CJV bij RVO en/of de deadline voor het indienen van het EU-ETS emissieverslag.

Voor deze aanvullende werkzaamheden moet de verificateur extra tijd beschikbaar hebben.

4.4 Stap 4: Conclusie en rapportage

De laatste fase van het verificatieproces start met het bespreken van de resultaten en voorlopige conclusies van de uitgevoerde verificatie door de verificateur met de energieproducent.

De CBI stelt een onafhankelijke interne reviewer aan die alle informatie en resultaten gerelateerd aan de verificatie controleert (zie ook paragraaf 5.2.5). Deze persoon mag niet betrokken zijn geweest bij het verificatieproces. Bevindingen die uit deze review voortkomen moeten worden gedocumenteerd en worden meegewogen in het eindoordeel van de verificatie. Het eindoordeel wordt vastgesteld door de hiervoor binnen de CBI aangewezen verantwoordelijke persoon (bijvoorbeeld de certificatiebesliser).

Indien volgens het eindoordeel van de CBI is aangetoond dat aan alle eisen is voldaan, geeft de CBI een verklaring af en verstrekt hij tevens een meer gedetailleerd verificatierapport aan de energieproducent. De CJV wordt door de energieproducent zelf verstuurd als bijlage bij de duurzaamheidsrapportage die RVO voor de SDE-subsidie verlangt, en vormt bij EU-ETS een bijlage bij de ETS-rapportage. RVO en NEa behouden zich het recht voor om de afgegeven CJV ook rechtstreeks bij de CBI op te vragen.

Indien volgens het eindoordeel van de CBI niet is aangetoond dat aan alle eisen is voldaan, geeft de CBI geen verklaring af en verstrekt hij enkel een gedetailleerd verificatierapport aan de energieproducent.

De paragrafen 4.4.1- 4.4.3 specificeren de minimale inhoudsvereisten van het verificatierapport, de CJV en de verificatieverklaring voor individuele leveringen met alternatief bewijs.

² Bij een uitgevoerde steekproefcontrole is het gebruikelijk om deze geheel opnieuw uit te voeren na het doorvoeren van correcties en/of aanpassingen door energieproducent. Bij een uitgevoerde 100% controle zal dit niet noodzakelijk zijn en dienen enkel correcties / aanpassingen n.a.v. vastgestelde afwijking(en) (her)beoordeeld te worden.

4.4.1 Verificatierapport

Het verificatierapport bevat tenminste de volgende informatie:

- naam en adres van de opdrachtgever;
- scope van de verificatie;
- verificatiedatum en rapportdatum;
- naam van de verificateur(s);
- naam van de interne reviewer;
- resultaat van de verificatie;
- volume van de geverifieerde biomassa en leveringsperiode;
- sterke en zwakke punten in de processen van de energieproducent voor verzameling en vergelijking van informatie over nalevingsbewijs, en aanbevelingen voor verbetering van deze processen.

4.4.2 Conformiteitsjaarverklaring

De conformiteitsjaarverklaring (CJV) bevat tenminste de volgende informatie:

Algemeen

- Naam van de energieproducent en adres van de installatie waarvoor de verificatie is uitgevoerd;
- Het verificatieprotocol waarop de CJV is gebaseerd;
- Het toepassingsgebied van de CJV, dat wil zeggen SDE en/of EU-ETS;
- Voor EU-ETS installaties: het emissievergunningsnummer;
- Het kalenderjaar waarop de CJV van toepassing is;
- Een beschrijving van door conformiteitbeoordelingsinstantie uitgevoerde werkzaamheden voor deze verificatie;
- Voor de in een kalenderjaar ingezette biomassa een lijst van alle leveringen, en een verklaring van de conformiteitsbeoordelingsinstantie dat de biomassa inzet bij de energieproducent en de duurzaamheidskenmerken van de biomassa correct aan RVO gerapporteerd wordt en voldoet aan de eisen van dit protocol;
- Een unieke code met de volgende opbouw: AAA-CXXXXX-zozz:
  - AAA is een lettercode die wordt verstrekt door RVO en verwijst naar de conformiteitsbeoordelingsinstantie die de verklaring afgeeft;
  - C duidt op het type verklaring, namelijk conformiteitsjaarverklaring;
  - XXXXX is een uniek volgnummer voor elke conformiteitsjaarverklaring;
  - zozz is het jaartal waarin de conformiteitsjaarverklaring is afgegeven;
- Per levering de NTA 8003 code die is gebruikt in de rapportages die door een accountant voor de energieproducent zijn opgesteld in het kader van de GVO-regeling (N.B. Dit geldt alleen voor de CJV t.b.v. de SDE. Voor de CJV t.b.v. EU-ETS is deze informatie niet relevant);
- Datum van afgifte van de CJV;
- Naam en handtekening van verantwoordelijke persoon binnen de CBI.

Duurzaamheidskenmerken voor elke levering:

- De geleverde hoeveelheid (in ton, liter of genormaliseerde kubieke meter) inclusief de gehanteerde eenheid. Voor de SDE: opgave van de geleverde hoeveelheid in ton;
- Type biomassa conform REDII;
- Land van herkomst;
- Broeikasgasemissie van de biomassa (berekende of standaardwaarden), weergegeven in g CO₂-eq/MJ (elektriciteit) of MJ (warmte) inclusief emissiereductie in % ten opzichte van de gegeven fossiele referentiewaarde;
- Een vermelding of, en zo ja van welke, EC-erkende certificatieschema's gebruik is gemaakt;
- Een vermelding of gebruik is gemaakt van individuele verificatie van individuele leveringen met alternatief bewijs (alleen voor specifieke categorieën biomassa en bio-energie installaties onder SDE);
- Een vaststelling dat alle bij deze levering aanwezige certificaten en alternatieve bewijzen zoals hierboven vermeld, alle voor deze biomassa geldende duurzaamheidseisen omvat.

5. Eisen aan conformiteitsbeoordelingsinstanties

Conformiteitsbeoordelingsinstanties (CBI's) kunnen met dit protocol drie soorten verificaties verrichten:

1. Verificatie ten behoeve van de CJV voor de SDE en/of voor EU-ETS waarbij gebruik is gemaakt van een EC-erkend certificatieschema;
2. Verificatie ten behoeve van de CJV waarbij gebruik is gemaakt van alternatief bewijs (alleen mogelijk voor de SDE);
3. Verificatie van individuele leveringen biomassa met alternatief bewijs bij installaties waarvoor dit is toegestaan (alleen mogelijk voor de SDE)

Deze verificaties mogen alleen worden uitgevoerd door CBI's die hiertoe zijn erkend door de minister voor Klimaat en Energie. Een lijst met erkende conformiteitsbeoordelingsinstanties is te vinden op [de SDE pagina van RVO website](#).

Dit hoofdstuk specificeert de eisen aan CBI's voor het uitvoeren van alle drie deze soorten verificaties. Paragraaf 5.1 gaat in op de algemene eisen aan CBI's die verificaties uitvoeren ten behoeve van de CJV en/of van leveringen met alternatief bewijs. Paragraaf 5.2 specificeert de competentievereisten voor verificateurs en voor de interne reviewer.

5.1 Algemene eisen aan CBI's

Conformiteitbeoordelingsinstanties die op grond van de regeling met dit protocol verificaties verrichten, moeten door de Raad voor Accreditatie (RVA) geaccrediteerd zijn voor ISO/IEC 17065, "Conformiteitsbeoordeling – Eisen voor certificatie-instellingen die certificaten toekennen aan producten, processen en diensten", als het gaat om het toepassingsgebied(en) van dit protocol.

In Bijlage 1 van dit Verificatieprotocol getiteld: "Overzicht verificatie-activiteiten en relevante ISO-standaarden CBI" zijn de verschillende stappen in het verificatieproces beschreven. Hierbij is telkens beschreven aan welke conformiteitsstandaarden de CBI moet voldoen bij uitvoering van de verschillende activiteiten. Voor de activiteiten onder ISO 17020 wordt hierbij uitgegaan van een type A inspectie-instelling.

Conformiteitsbeoordelingsinstanties moeten voor een of beide van de volgende twee toepassingsgebieden zijn geaccrediteerd:

1. Verificatie ten behoeve van de CJV
De verificatie ten behoeve van de CJV ziet erop dat alle relevante duurzaamheidsinformatie aanwezig is en in overeenstemming is met de eisen uit de SDE-regeling en/of de eisen van het EU-ETS.
2. Verificatie van leveringen met alternatief bewijs bij installaties waarvoor dit is toegestaan
Deze verificatie heeft betrekking op leveringen biomassa waarvoor alternatief bewijs is gebruikt om aan te tonen dat aan REDII-duurzaamheidseisen is voldaan.

Register van verstrekte CJV's

De CBI houdt een register bij van alle verstrekte CJV's, met daarin de volgende informatie:

- Uniek nummer van de uitgegeven CJV;
- Datum van de CJV;
- Naam en adres van de energieproducent ten behoeve waarvan de CJV is verstrekt.

5.2 Competentievereisten voor verificateurs

Verificateurs die met behulp van dit protocol verificaties verrichten, hebben de juiste aantoonbare kennis en vaardigheden om conformiteit aan de eisen te kunnen beoordelen. In de paragrafen 5.2.1 – 5.2.4 zijn de competentievereisten gedetailleerd.

De CBI waarborgt dat verificateurs alle kennis en vaardigheden bezit die voor het toepassingsgebied noodzakelijk zijn. Als tijdens het verificatieproces blijkt dat verificateur onvoldoende kennis of vaardigheden bezit, wordt een tweede verificateur ingezet waarmee is geborgd dat wel alle noodzakelijke kennis en vaardigheden beschikbaar is.

5.2.1 Algemene competentievereisten

De verificateur moet aan de volgende algemene competentievereisten voldoen:

- ten minste vijf jaar algemene werkervaring;
- ten minste twee jaar werkervaring op een relevant werkterrein van verificatie en/of certificatie;
- ten minste veertig uur training hebben gevolgd in auditing en/of verificaties (bijv. op basis van ISO 19011);
- in de afgelopen twee jaar ten minste twintig dagen audits en/of verificaties hebben uitgevoerd op een relevant gebied, als leider van een audit- en/of verificatieteam of als auditor en/of verificateur binnen een audit- en/of verificatieteam (niet als stagiair). Dit kunnen bijvoorbeeld audits zijn voor EC-erkende certificatieschema's, dubbeltellingsverificaties, inboekverificaties REV, of verificaties voor de CJV van energieproducenten die vallen onder de Ministeriële Regeling Conformiteitsbeoordeling van vaste biomassa voor energietoepassingen' (pellets) en/of verificaties voor de CJV van EU-ETS installaties.
- kennis van dit protocol en het onderliggende wettelijke kader (REDII-duurzaamheidseisen & duurzaamheidseisen binnen SDE-systematiek respectievelijk EU-ETS). Dit moet worden aangetoond door middel van bewijs van een gevolgde interne of externe training.³

5.2.2 Verificaties ten behoeve van de conformiteitsjaarverklaring

Verificateurs die de verificatie ten behoeve van de CJV uitvoeren, hebben aanvullend:

- met goed gevolg een specifieke interne of externe training³ gevolgd voor het uitvoeren van verificaties volgens dit protocol;
- kennis van de EC-erkende certificatieschema's en op welke wijze die mogen worden gebruikt om duurzaamheid van gebruikte biomassa aan te tonen. Dit is het geval wanneer de verificateur aantoonbaar is gekwalificeerd voor het uitvoeren van audits voor EC-erkende certificatieschema's;
- kennis van de mogelijkheden die de SDE biedt om voor individuele leveringen biomassa met alternatief bewijs de duurzaamheid aan te tonen. Dit moet worden aangetoond door middel van bewijs van relevante interne of externe training;
- technische kennis van de processen op de te verifiëren locatie(s) van de energieproducent. Dit is het geval wanneer de verificateur aantoonbaar is gekwalificeerd voor audits van EC-erkende certificatieschema's voor beoordeling van soortgelijke processen en locatie(s);

³ Voor het verwerven en behouden van relevante kennis is interne of externe training vereist. Deze training heeft betrekking op verschillende voor de verificaties relevante onderwerpen, zoals bovenstaand benoemd. Desgewenst kunnen de verschillende onderwerpen in één training worden gecombineerd. Voor de initiële training geldt een trainingsduur van tenminste één dag. De vervolgotrainingen hebben een trainingsduur van tenminste een halve dag. De vervolgotrainingen dienen jaarlijks te worden gevolgd voorafgaand aan de uitvoering van verificaties.

- kennis van de eisen die de SDE respectievelijk EU-ETS stelt aan de administratie van de energieproducent (bijvoorbeeld massabalans van leveringen, energieproductie en -levering). Dit moet worden aangetoond door middel van bewijs van relevante interne of externe training.

5.2.3 Verificaties van alternatief bewijs bij installaties waarvoor dit is toegestaan

Verificateurs die de verificaties van leveringen met alternatief bewijs, bij installaties waarvoor dit is toegestaan, uitvoeren hebben aanvullend:

- kennis van de mogelijkheden die de SDE biedt om voor individuele leveringen biomassa met alternatief bewijs de duurzaamheid aan te tonen. Dit moet worden aangetoond door middel van bewijs van relevante interne of externe training³;
- kennis van administratie van herkomst en aard van gebruikte biomassa (respectievelijk zuiveringsslib, dierlijke mest en B-hout). Dit is het geval wanneer de verificateur aantoonbaar is gekwalificeerd voor audits van EC-erkende certificatieschema's en voor beoordeling van soortgelijke biomassastromen;
- kennis van boekhouding en verificatie van broeikasgasinformatie conform REDII-vereisten (methodologie voor actuele broeikasgasberekeningen, default waarden voor broeikasgasberekeningen). Dit is het geval wanneer de verificateur aantoonbaar is gekwalificeerd voor het uitvoeren van verificaties van broeikasgasberekeningen voor EC-erkende certificatieschema's;
- technische kennis van de processen op de te verifiëren locatie(s) van de energieproducent (slibvergister, mestvergister of B-hout centrale). Dit is het geval wanneer de verificateur aantoonbaar is gekwalificeerd voor audits van EC-erkende certificatieschema's en voor beoordeling van soortgelijke processen en locatie(s).

5.2.4 Competenties interne reviewer

De kennis en vaardigheden van de interne reviewer zijn vergelijkbaar met die van de verificateur.

Daarnaast heeft hij de kennis en vaardigheid om interne controles uit te voeren en feedback te geven aan de verificateur.

³ Voor het verwerven en behouden van relevante kennis is interne of externe training vereist. Deze training heeft betrekking op verschillende voor de verificaties relevante onderwerpen, zoals bovenstaand benoemd. Desgewenst kunnen de verschillende onderwerpen in één training worden gecombineerd. Voor de initiële training geldt een trainingsduur van tenminste één dag. De vervolgt trainingen hebben een trainingsduur van tenminste een halve dag. De vervolgt trainingen dienen jaarlijks te worden gevolgd voorafgaand aan de uitvoering van verificaties.

6. Begrippen

Biobrandstof: uit biomassa geproduceerde vloeibare brandstof voor vervoer.

Biomassa: de biologisch afbreekbare fractie van producten, afvalstoffen en residuen van biologische oorsprong uit de landbouw, met inbegrip van plantaardige en dierlijke stoffen, de bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, met inbegrip van de visserij en de aquacultuur, alsmede de biologisch afbreekbare fractie van afval, met inbegrip van industrieel en huishoudelijk afval van biologische oorsprong.

Biomassabrandstoffen: gasvormige of vaste brandstoffen die uit biomassa worden geproduceerd.

Biogas: gasvormige brandstof die uit biomassa wordt geproduceerd.

Biomassaproductent: rechtspersoon die biogene grondstoffen verzamelt en verwerkt tot vaste biomassa voor toepassing bij een energieproducent.

Certificatie: conformiteitsbeoordeling, uitgevoerd door een conformiteitsbeoordelingsinstantie overeenkomstig het toepasselijke certificatieschema, en de daarop gebaseerde onconformiteitsbeoordelingsverklaring.

Certificatieschema: document waarin beschreven staat op welke wijze de conformiteitsbeoordelingsinstantie de certificatie heeft verricht.

Chain of Custody (CoC): een samenstel van regels, procedures en documenten, aantoonbaar op bedrijfsniveau, waarmee een koppeling gemaakt wordt tussen de bron van het materiaal en het punt in de keten waar een claim gemaakt wordt over het materiaal. Ook handelsketen genoemd.

Conformiteitsbeoordelingsinstantie (CBI): instantie die een verificatie- en/of een conformiteitsjaarverklaring afgeeft op grond van dit verificatieprotocol.

Conformiteitsjaarverklaring (CJV): verklaring af te geven door de conformiteitsbeoordelingsinstantie waarin de bevindingen van de door haar bij de energieproducent uitgevoerde conformiteitsbeoordeling worden weergegeven. De verklaring dient ter onderbouwing van de jaarlijkse duurzaamheidsrapportage van de SDE-subsidieontvanger aan RVO. Voor het EU-ETS-emissieverslag bepaalt de inhoud van de CJV welke biomassa mag worden gerapporteerd met een nul-emissie.

Energieproducent: marktpartij die subsidie ontvangt voor het exploiteren van een installatie waarin duurzame vaste biomassa wordt omgezet in hernieuwbare elektriciteit en/of hernieuwbare warmte.

Let op: Omwille van de leesbaarheid van dit protocol wordt met energieproducenten in dit protocol ook bedoeld: ETS bedrijven die biomassa verbranden.

Levering: een hoeveelheid biomassa die is ingezet voor energieproductie en waarvan de fysieke en duurzaamheidseigenschappen voor de gehele levering gelijk zijn. Het is mogelijk dat één levering uit meerdere ladingen van vrachtwagens of schepen bestaat zo lang de fysieke en duurzaamheidseigenschappen van de biomassa gelijk zijn.

Marktpartij: een onderneming of organisatie (rechtspersoon) die de duurzame biomassa behandelt (bijv. kappen, vervoeren, verhandelen, opslaan, verwerken) en juridische eigendom ervan heeft.

Massabalans: de massabalans is het Chain of Custody-systeem op grond waarvan de duurzaamheidseigenschappen in boekhoudkundige zin toegewezen blijven aan de levering van biomassa, terwijl het fysiek mengen van biomassa met verschillende duurzaamheidseigenschappen is toegestaan.

Verificatie: beoordeling van naleving (conformiteit), uitgevoerd door een conformiteitsbeoordelingsinstantie volgens het verificatieprotocol en de onderliggende regelgeving.

Verificatieverklaring: Verklaring van conformiteit (naleving) van geleverde biomassa, die door een conformiteitsbeoordelingsinstantie aan een marktpartij wordt verstrekt.

Vloeibare biomassa: uit biomassa geproduceerde vloeibare brandstof voor andere energiedoelinden dan vervoer, waaronder elektriciteit, verwarming en koeling.

7. Referenties

- [1] Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen Hernieuwbare Energie 2018.
- [2] Algemene uitvoeringsregeling duurzame energieproductie en klimaattransitie.
- [3] Besluit en Regeling Conformiteitsbeoordeling duurzaamheid vaste biomassa voor energietoepassingen.
- [4] Aanwijzingsregeling duurzame energieproductie en klimaattransitie.
- [5] RVO (2017). Verificatieprotocol duurzaamheid vaste biomassa voor energietoepassingen. Versie januari 2020. RVO-010-2020/BR-DUZA. Utrecht, januari 2020.
- [6] RVO website met informatie over duurzaamheidseisen vaste biomassa SDE+’ www.rvo.nl/duurzaamheidseisen.
- [7] Website van de Nederlandse Emissieautoriteit met informatie over duurzaamheidseisen binnen EU-ETS www.emissieautoriteit.nl.
- [8] ISO / IEC 17000: 2004 - Overeenkomstigheidsbeoordeling - Verklarende woordenlijst en algemene principes. Deze norm specificeert algemene termen en definities met betrekking tot conformiteitsbeoordeling, inclusief de accreditatie van conformiteitsbeoordelingsinstanties, en het gebruik van conformiteitsbeoordeling om de handel te vergemakkelijken.
- [9] ISO 19011: 2018 - Richtlijnen voor het uitvoeren van audits van managementsystemen. Deze norm biedt richtlijnen voor het uitvoeren van audits van managementsystemen, zoals de principes van het uitvoeren van audits, het managen van een auditprogramma, het uitvoeren van audits van managementsystemen, en richtlijnen voor het beoordelen van de competentie van de personen die bij het auditproces betrokken zijn.
- [10] ISO 17065: 2012 - Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor certificatie-instellingen die producten, processen en diensten certificeren. Deze norm bevat vereisten voor de bekwaamheid, consistente werking en onpartijdigheid van certificeringsinstanties voor producten, processen en diensten.
- [11] ISO 17020: 2012 - Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor het functioneren van verschillende soorten instellingen die keuringen uitvoeren.
- [12] ISO 17029 Conformity Assessment - General principles and requirements for validation and verification bodies.
- [13] ISO 2859-1: 1999 - Sampling procedures for inspection by attributes - Part 1: Sampling schemes indexed by acceptance quality limit (AQL) for lot-by-lot inspection.

Specifies an acceptance sampling system for inspection by attributes. It is indexed in terms of the acceptance quality limit (AQL).

Bijlage 1

Toelichting op relevante normatieve ISO standaarden

Stappen in operationele uitvoeringsproces	Activiteit	ISO-standaarden	Onderbouwing keuze ISO-standaard
Stap 1: Planning & risicoanalyse	Inzicht in scope en omvang	ISO 17065, par 7.2 en 7.3	Voor het eindoordeel, rapportage en conformiteitsverklaring (stap 4) is gekozen voor toepassing van ISO 17965 omdat de CBI verklaart dat het product (de biomassa ingezet bij energieproducent over een specifiek kalenderjaar) voldoet aan de eisen van het protocol. Om deze reden zal voor het opstellen van de offerte (en vooraf inzicht in scope en omvang) ook de ISO 17065 als leidend moeten worden beschouwd.
	Opstellen Offerte		
	Uitvoeren risicoanalyse op basis van administratieve inspectie (met als doel om te bepalen of wel/niet gewerkt kan worden met steekproefmethode)	ISO 1720, par. 7.1 t/m 7.4	Controle betreft een inspectie van enkele fysieke administratie-elementen administratieprocessen en beheersmaatregelen. Hierom is gekozen voor een inspectie (controle)methode op basis van ISO 17020. Het betreft geen controle of beoordeling van een (Kwaliteit) Management-Systeem en ISO 17021 is niet relevant.
Stap 2: Ontwikkeling verificatieplan	Opstellen verificatieplan	ISO 17020, par. 7.1 ISO 17029, par 9.4	Zie nadere toelichting voor keuze ISO 17020 en ISO 17029 hieronder uitgewerkt bij Stap 3: Uitvoering. Het verificatieplan moet voorafgaand aan de uitvoering worden opgesteld en verwijst hierom naar beide relevante normen.

Stappen in operationele uitvoeringsproces	Activiteit	ISO-standaarden	Onderbouwing keuze ISO-standaard
Stap 3: Uitvoering	<p>Uitvoering van verificatie Onderdeel a., b., en c. van par. 4.2.1 voor verificatie ten behoeve van CJV -middels EC erkend certificaat. Onderdeel a., b., en d. van par. 4.2.2 voor verificatie ten behoeve van CJV – middels alternatief bewijs (van toepassing op initiële verificatie, als ook voor eventuele aanvullende (her) verificatie na doorvoeren correcties en/of aanpassingen</p>	ISO 17020, par 7.1 t/m 7.4	Controle betreft een 100% inspectie van aanwezigheid geldig certificaat (enkel bij 4.2.1), massabalans, overzichtslijst en bewijs voor uitsluitend inzet onder SDE (enkel bij 4.2.2). Hierom is voor deze elementen gekozen voor een inspectie (controle)methode op basis van ISO 17020.
	<p>Uitvoering van verificatie Onderdeel d. van par. 4.2.1 voor verificatie ten behoeve van CJV – middels EC-erkend certificaat. Onderdeel c. van par 4.2.2 voor verificatie ten behoeve van CJV – middels alternatief bewijs (van toepassing op initiële verificatie als ook voor eventuele aanvullende (her) verificatie na doorvoeren correcties en /of aanpassingen</p>	ISO 17029, par. 9.5	Controle betreft een (data)verificatie op de aanwezigheid van diverse bewijzen voor individuele inkomende leveringen. Mogelijk kan hierbij gebruik worden gemaakt van een steekproefmethode. Omdat het hier duidelijk om een verificatie (van gerapporteerde data) betreft is hier gekozen voor een verificatie (controle) methode op basis van ISO 17029.

Stappen in operationele uitvoeringsproces	Activiteit	ISO-standaarden	Onderbouwing keuze ISO-standaard
Stap 4: Conclusie en rapportage	Vaststellen resultaten verificatie en bespreken met producent	ISO 17020, par. 7.1 t/m 7.4 ISO 17029, par. 9.5	Zie nadere toelichting voor keuze ISO 17020 en ISO 17029 bij Stap 3: Uitvoering. Bij het vaststellen van de resultaten en bespreken met de producent wordt hierom verwezen naar beide relevante normen.
	Review van resultaten door interne reviewer	ISO 17020, par. 7.1 t/m 7.4 ISO 17029, par 9.5	Zie nadere toelichting voor keuze ISO 17020 en ISO 17029 bij Stap 3: Uitvoering
	Opstellen eindoordeel	ISO 17065, par 7.6	Gekozen is voor een eindoordeel en conformiteitsverklaring onder ISO 17065 omdat CBI verklaart dat het product (de biomassa ingezet bij energieproducent over een specifiek kalenderjaar) voldoet aan de eisen van het protocol. Tevens verklaart de CBI hierbij dat lijst van leveringen en duurzaamheidskenmerken correct aan RVO zijn gerapporteerd.
	Opstellen rapportage	ISO 17065, par 7.7	
	Opstellen verklaring	ISO 17065, par 7.7	

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag

Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag

T +31 (0) 88 042 42 42

F +31 (0) 88 602 90 23

www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | januari 2023

Publicatienummer: RVO-023-2023/BR-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.